

følge, at de, som for Fremtiden ville træde i det Spor, hvori Administrationen i Begyndelsen gik imod denne Udvikling, maae høre sig for denne Nødvendighed. Denne Stilling har jeg begrundet, baade efter mine Udtalelser ifjor og efter, hvad jeg tillod mig at udtale ved Sagens 1ste Behandling, paa Grundlovens § 3, og det glæder mig overordentligt at høre, at den høitærede Minister ved Sagens 1ste Behandling udtalte, at han ansaa Grundlovens § 3 som Hovedhjørnesteinen for den danske Folkekirke, som den Magnetnaal, hvorefter den skulde styres for Fremtiden. Han meente nemlig, at da der stod i denne § 3, at den evangelist-lutherste Kirke er den danske Folkekirke, saa var dermed meent: „som den dengang var . . ., ikke blot med det almindelig Christelige, og ikke blot det Evangelist-lutherste, men med den Ordning og Indretning, den havde“, og han tilføiede: „Ingen maa med Hensyn til § 3 sige, at der staaer blot: „Folkekirken er“, ikke dog skal være. Nei, saaledes som den var, er den anerkjendt for Folkekirke“. Naar vi spørge: Hvad er det, som Grundlovens § 3 hjemler Ret til for den danske Folkekirkes Medlemmer, saa er det for det Første, at man skal lade dem være uhindrede, saalænge de ikke bryde med den evangelist-lutherste Kirkes Væsen, dens Grundvæsen, og dernæst, forsaavidt der bliver Tale om Gudsdyrkelse, særlig Gudsdyrkelse, Opbyggelse ved Lærerstand, ved offentlig Gudstjeneste, skal Staten, fordi de høre til den anerkjendte Kirke, understøtte deres Gudstjeneste ved sine Bidrag. Naar man nu kommer til dette Spørgsmaal: Hvorledes stiller Spørgsmaalet sig da ligeoverfor den slynske Menighed, er den nu efter § 3 berettiget til at staae i den Stilling, som den nu indtager i Folkekirken, saa forekommer det mig utvivlsomt, at man maa svare: Ja. Efter § 3 er den fuldstændig berettiget til at indtage den Stilling, den for Dieblisset indtager i Folkekirken. Den høitærede Minister erklærede, at det var Folkekirken, som den var i 1849, som man skulde fastholde, naar man vilde vide, hvorledes den danske Folkekirke egentlig var beskaffen, og jeg siger dertil: Ja, det indbrømmer jeg; men saa maa man ikke blot tage hele den Cyclus af Love, som den danske Folkekirke havde

i 1849, men man maa tage hele den historiske Udvikling, den havde havt, og dette er for mig det Væsentligste. Hvorledes stillede Statskirken sig tidligere end 1849 til det Spørgsmaal: Hvad er evangelist-lutherste og forsaavidt berettiget Christendom i Danmark, og hvad er siden 1849 Evangelist-lutherste og som saadant Folkekirke i Danmark? Jeg siger da, at jeg, indtil jeg bliver anderledes oplyst, fastholder, at, hvad baade Statskirken før 1849 og Folkekirken efter 1849 i sin Udvikling have fastholdt som det, hvorpaa man støttede Statskirkens og Folkekirkens Overensstemmelse med den lutherste Menigheds Lære og Væsen, det var, at de havde Præster, der vare underviste paa en bestemt Maade, ordinerede paa en bestemt Maade og bundne med Eed paa en bestemt Maade; derved søgte baade Statskirken og har siden Folkekirken søgt, om jeg saa maa sige, Bevist for, at de vare i Overensstemmelse med den lutherste Kirke. Den høitærede Minister sagde imidlertid ved første Behandling, at der er mange Bestemmelser i Ritualet eller andre kirkelige Forordninger, som ikke overholdes. „Først da bestinde vi os i Overensstemmelse med Grundloven, naar vi erkjende Folkekirken med al dens Brøst og Bræt for at være en Green af den evangelist-lutherste Afdeling af Christi Kirke, vedkjende os den, saaledes som den bestaaer med de i den endnu gjældende — de vare nu tildeels mindre helde — Bestemmelser indenfor vort Fædrelands Grændser.“ Dette synes at være en vis Indbrømmelse overfor den Betragtningmaade, jeg har gjort gjældende, at man nemlig maa holde sig fast for Die, at der er en historisk Udvikling, en folkelig eller en administrativ Tankegang, der har gjort sig gjældende her ved Folkekirkens og Statskirkens Stilling i dette Aarhundrede. Den maa man ikke see bort fra. Man maa huske paa, at om ogsaa de enkelte Bestemmelser i Ritualet eller af anden kirkelig Natur ikke strengt overholdes, er dog Folkekirken paa Grund af Grundlovens § 3 bestaaende, saalænge den ikke mister den lutherste Charakter. Og saa spørger jeg: Hvad er da Folkekirkens lutherste Charakter? For at faae dette besvaret maae vi jo gaae til den lutherste Kirke og spørge den og dens Historie,